

ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
www.filmfestival.gr

ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΦΙΕΡΩΜΑ «ΜΙΚΑΕΛ ΧΑΝΕΚΕ: ΧΕΙΡΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΤΟ ΚΑΚΟ»

Στο εξαιρετικό κινηματογραφικό σύμπαν του αυστριακού σκηνοθέτη Μικαελ Χάνεκε, έναν από τους κορυφαίους δημιουργούς του σύγχρονου ευρωπαϊκού σινεμά, προσκαλεί το σινεφίλ κοινό αυτή την εβδομάδα η **Ταινιοθήκη Θεσσαλονίκης**. Αφορμή, το αφιέρωμα «**Μικαελ Χάνεκε: Χειρουργώντας το κακό**», το οποίο θα πραγματοποιηθεί από την **Πέμπτη 5** έως και την **Κυριακή 8 Φεβρουαρίου 2015** στην αίθουσα **Τάκης Κανελλόπουλος** (Μουσείο Κινηματογράφου - Ταινιοθήκη Θεσσαλονίκης, Αποθήκη Α', Λιμάνι).

Ο πολυβραβευμένος δημιουργός με τη χαρακτηριστική λιτή, διεισδυτική ματιά που ανατέμνει «κλινικά» την ανθρώπινη ύπαρξη και τη βία, αποτελεί ένα από τα σπουδαιότερα κεφάλαια του κινηματογράφου. Στο αφιέρωμα θα προβληθούν τέσσερις από τις πιο σημαντικές ταινίες της φιλμογραφίας του και πιο συγκεκριμένα, τα φιλμ: *Η δασκάλα του πιάνου (2001)*, *Κρυμμένος (2005)*, *Η λευκή κορδέλα (2009)* και *Αγάπη (2012)*.

Αξίζει να θυμηθούμε ότι:

- Η συγκλονιστική ερμηνεία της κορυφαίας Ιζαμπέλ Ιπέρ στη *Δασκάλα του πιάνου*, σ' έναν, ηθικά και σωματικά δύσκολο ρόλο, τιμήθηκε με το βραβείο καλύτερης γυναικείας ερμηνείας στο Φεστιβάλ των Καννών το 2001.
- Με δύο εξαιρετικές ερμηνείες από την 85χρονη Εμμανουέλ Ριβά, και τον 82χρονο Ζαν Λουί Τρεντινιάν, η ταινία *Αγάπη* είναι μια από τις κορυφαίες στιγμές του Μικαελ Χάνεκε, καθώς και μία από τις σημαντικότερες ταινίες της τελευταίας δεκαετίας.

Να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια του αφιερώματος (5 - 8 Φεβρουαρίου 2015) θα πωλείται σε προσφορά η έκδοση «Michael Haneke», που κυκλοφόρησε στο πλαίσιο του 35^{ου} Φεστιβάλ

Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης (τιμή πώλησης: **1,00 ευρώ**, από 2,00 ευρώ).

Επίσης, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων της Ταινιοθήκης Θεσσαλονίκης, την **Τρίτη 3 Φεβρουαρίου 2015** ο Νότης Φόρσος θα πραγματοποιήσει μια ομιλία - εισαγωγή στη γλώσσα του κινηματογράφου (αίθουσα Τάκης Κανελλόπουλος, 21:00). Αντίστοιχη εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί και την Τρίτη 10 Φεβρουαρίου 2015.

Πώληση εισιτηρίων: Μουσείο Κινηματογράφου - Ταινιοθήκη Θεσσαλονίκης (Αποθήκη Α', Λιμάνι, τηλ. 2310-508.398, cinematheque@filmfestival.gr)

Τιμή εισιτηρίου: 4 ευρώ (γενική είσοδος), 3 ευρώ (για τα μέλη).

Κάρτα μέλους: 1 ευρώ.

Πρόγραμμα προβολών:

Πέμπτη 5/2

18.30 *Κρυμμένος*

21.00 *Η δασκάλα του πιάνου*

Παρασκευή 6/2

18.00 *Η λευκή κορδέλα*

21.00 *Αγάπη*

Σάββατο 7/2

18.30 *Αγάπη*

21.00 *Η λευκή κορδέλα*

Κυριακή 8/2

18.30 *Η δασκάλα του πιάνου*

21.00 *Κρυμμένος*

Οι ταινίες αναλυτικά:

Η δασκάλα του πιάνου / The Piano Teacher / La pianiste

Αυστρία - Γαλλία - Γερμανία, 2001

Σκηνοθεσία: Μικαελ Χάνεκε / Michael Haneke. **Με τους:**

Isabelle Huppert, Annie Girardot, Benoît Magimel.

Έγχρωμη, 131'.

Η Έρικα, μία σαραντάχρονη καθηγήτρια πιάνου στο Ωδείο της Βιέννης, ζει μαζί με τη μητέρα της, μια καταπιεσμένη συναισθηματικά και στερημένη σεξουαλικά καθημερινότητα. Η αυταρχική συμπεριφορά της μητέρας της έχει διεισδύσει στα βάθη της ψυχής της, νεκρώνοντας τα ένστικτά της. Έχοντας διαχωρίσει την άφογη δημόσια εικόνα της -σε πλήρη αντιστοιχία με την κρυστάλλινη μουσική των Μπαχ, Μπραμς και Σούμαν, την οποία υπηρετεί- από τον εξευτελισμό της ιδιωτικής της ζωής και από τους τρόπους που επιλέγει να εκτονώσει την άγρια σεξουαλική μοναξιά της, η Έρικα ισορροπεί επικίνδυνα στο χείλος της αβύσσου. Όταν ένας χαρισματικός μαθητής της αρχίζει να την πολιορκεί ερωτικά, ο διαχωριστικός τοίχος που έχει υψώσει ανάμεσα στο μέσα και στο έξω, στο ιδιωτικό και στο δημόσιο γκρεμίζεται και αρχίζει η πτώση προς την Κόλαση...

Σκηνοθετώντας με ψυχρότητα τους δρόμους της Βιέννης, κλειστοφοβικά και με ιδιαίτερη μαεστρία τους εσωτερικούς χώρους, και με μία διαρκή υπόγεια ένταση που κλιμακώνεται μέχρι το σπαρακτικό φινάλε, ο Μικαελ Χάνεκε συνθέτει ένα αριστουργηματικό φιλμ πάνω στα ριζώματα της βίας. Η ηρωίδα του εκλαμβάνει τη βία ως μοναδική διέξοδο, μοναδική απόδειξη αγάπης, μοναδικό δρόμο προς τη λύτρωση. Η εξαρτημένη σχέση της με την καταπιεστική μητέρα της (θαυμάσια ερμηνεία από την Ανί Ζιραρντό) έχει τρυπώσει μέσα της, έχει γίνει η ψυχή και το δέρμα της, και είναι αδύνατον να απαλλαγεί από αυτή. Η βία - αναπόφευκτα- εκπροσωπεί τον τρόπο με τον οποίο η ηρωίδα αντιλαμβάνεται την αγάπη, τον τρόπο με τον οποίο τη δέχεται και την αναζητά. Η ανάγκη της για αποδοχή, η σεξουαλική της επιθυμία και τα συναισθήματά της παγιδεύονται μέσα σ' έναν κύκλο εμμονής που αδυνατεί να κλείσει. Έχοντας εξετάσει σχεδόν όλες τις εκφάνσεις της βίας στο έργο του, ο Χάνεκε στη *Δασκάλα του πιάνου*, με την ωμή και «κλινική» ματιά του, καταφέρνει -ακόμα μια φορά- να κινηματογραφήσει τη «ρίζα του κακού», τη βία που

τροπώνει στην ψυχή από τις εξουσιαστικές σχέσεις ανάμεσα στους ανθρώπους. Βασισμένος στο ομότιτλο μυθιστόρημα της βραβευμένης με Νόμπελ Ελφρίντε Γέλινεκ, ο αυστριακός σκηνοθέτης ξεδιπλώνοντας τις ψυχικές συγκρούσεις που ταλανίζουν την ηρωίδα του, μας δείχνει πώς η εγκλωβισμένη σεξουαλική ενέργεια μετατρέπεται σε προορούσα πληγή και η ερωτική επιθυμία σε σαδομαζοχιστικό παιχνίδι εξουσίας. Ταυτόχρονα, υπονομεύει, εκ των έσω, θεμελιώδεις θεσμούς και αξίες της αυστριακής κοινωνίας. Συγκλονιστική η ερμηνεία σ' έναν, ηθικά και σωματικά δύσκολο ρόλο, της κορυφαίας Ιζαμπέλ Ιπέρ, για την οποία βραβεύτηκε στις Κάννες το 2001, με άξιο συμπαραστάτη τον - επίσης βραβευμένο- Μπενουά Μαζιμέλ.

- Μεγάλο Ειδικό Βραβείο της Επιτροπής και Βραβεία γυναικείας και ανδρικής Ερμηνείας στους Ιζαμπέλ Ιπέρ και Μπενουά Μαζιμέλ στο Φεστιβάλ Καννών, Σεζάρ Β' γυναικείου ρόλου στην Ανί Ζιραρντό, Βραβείο καλύτερης ηθοποιού της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου στην Ιζαμπέλ Ιπέρ και πολλά άλλα βραβεία σε όλο τον κόσμο στη γαλλίδα ηθοποιό.

Κρυμμένος/Hidden/Caché

Γαλλία - Αυστρία - Γερμανία - Ιταλία - ΗΠΑ, 2005

Σκηνοθεσία: Μίκαελ Χάνεκε. **Με τους:** Daniel Auteuil, Juliette Binoche, Maurice Bénichou. 'Εγχρωμη, 117'.

Ο Ζορζ, παρουσιαστής λογοτεχνικής τηλεοπτικής εκπομπής, αρχίζει να λαμβάνει ανώνυμα πακέτα με βιντεοκασέτες που δείχνουν το σπίτι του και τον ίδιο σε οικογενειακές στιγμές. Δεν έχει ιδέα ποιος μπορεί να τα στέλνει και τι αποζητά, όταν όμως το περιεχόμενο στις βιντεοκασέτες γίνεται όλο και πιο προσωπικό, ο Ζορζ νιώθει να απειλείται αυτός και η οικογένειά του και πως ο αποστολέας μπορεί να ανήκει στον στενό του κύκλο. Κι ενώ η αίσθηση του κινδύνου και της βίας που μπορεί να ξεσπάσει αναπάντεχα είναι διάχυτη στην ατμόσφαιρα, η αστυνομία απ' την στιγμή που δεν υπάρχει συγκεκριμένη απειλή, δεν μπορεί να παράσχει την παραμικρή βοήθεια ή προστασία. Η οικογενειακή γαλήνη ταραζεται, αρχίζει να επικρατεί ο φόβος και οι οικογενειακές σχέσεις θρυμματίζονται...

Και πάλι, όπως σ' όλες του τις ταινίες, ο Χάνεκε, «κλινικός» ανατόμος της βίας της σύγχρονης εποχής, στοχάζεται γύρω από το προσφιές του θέμα. Η πανταχού παρούσα βία, στον *Κρυμμένο* εμφανίζεται με τη μορφή ανώδυνων -φαινομενικά- αλλά βαθιά απειλητικών εικόνων, οι οποίες έχουν ως αποδέκτη την ένοχη

συνείδηση του κεντρικού ήρωα Ο Χάνεκε χρησιμοποιώντας με μεγάλη δεξιοτεχνία τη δομή και τους κώδικες του ψυχολογικού θρίλερ, στήνει την ταινία του πάνω στην απόκρυψη, την έλλειψη και τον υπαινιγμό, παίζοντας, όπως η γάτα με το ποντίκι, ένα παιχνίδι-παγίδα με τον εκπληκτικό Ντανιέλ Οτέιγ (αλλά και με τον θεατή). Η οικογένεια της ταινίας αποσυντίθεται αργά, τελετουργικά, σχεδόν «σαδιστικά», καθώς αποκαλύπτονται κρυμμένα μυστικά ενός ένοχου παρελθόντος, καθώς έρχονται στην επιφάνεια καταχωνιασμένοι φόβοι και μνήμες μιας παιδικής ηλικίας που ο καλλιεργημένος αστός ήρωας, θα ήθελε να έχει ξεχάσει για πάντα. Η υπεραξία αυτής της ταινίας- ψυχογράφημα έγκειται στο γεγονός ότι, ακριβώς τη στιγμή που ο κορυφαίος «χειρουργός» του σύγχρονου σινεμά ανοίγει την παλιά ατομική πληγή που ακόμη αιμορραγεί, ταυτόχρονα φανερώνει το συλλογικό τραύμα μιας ολόκληρης κοινωνίας (ο βρώμικος πόλεμος της Αλγερίας), καταρρίπτοντας τις δήθεν φιλελεύθερες θέσεις και ισοτίμες σχέσεις της Γηραιάς Ηπείρου απέναντι στον Ξένο, στον Άλλο, στον Διαφορετικό. Εξαιρετική και η συμπρωταγωνίστρια του Οτέιγ, Ζιλιέτ Μπινός.

- Βραβείο καλύτερης σκηνοθεσίας, Οικουμενικό Βραβείο της Επιτροπής και Βραβείο Fipresci στο Φεστιβάλ Καννών, Βραβεία καλύτερης ταινίας, σκηνοθεσίας, καλύτερης ανδρικής ερμηνείας στον Ντανιέλ Οτέιγ, μοντάζ στους Μίκαελ Χάντεσεκ και Ναντίν Μιουζ και βραβείο Fipresci από την Ευρωπαϊκή Ακαδημία Κινηματογράφου, Βραβείο καλύτερης ταινίας στο Φεστιβάλ του Βαγιαδολίδ, Βραβείο καλύτερης ξένης ταινίας από την Ομοσπονδία Κριτικών Κινηματογράφου της Αυστραλίας, του Λος Άντζελες, του Σαν Φρανσίσκο και πολλά άλλα βραβεία σε όλο τον κόσμο.

Η λευκή κορδέλα / The White Ribbon / Das weisse Band

Γερμανία - Αυστρία - Γαλλία - Ιταλία, 2009

Σκηνοθεσία: Μίκαελ Χάνεκε. **Με τους:** Christian Friedel, Ernst Jacobi, Leonie Benesch. Ασπρόμαυρη, 144'.

Σ' αυτό το γαλήνιο προτεσταντικό χωριό της Βόρειας Γερμανίας, εν έτει 1913, διεξάγεται (ακόμα μια φορά) η προαιώνια μάχη ανάμεσα στο Καλό και το Κακό. Το Καλό, εξαιρετικά εξασθενημένο, στριμωγμένο ήδη από την αρχή, είναι προσωποποιημένο στην αδύναμη φιγούρα του άκακου δασκάλου (ποτέ δεν τον βλέπουμε να κάνει μάθημα), που αφηγείται την ιστορία από ένα μακρινό μέλλον.

Οι πυλώνες του Κακού υψώνονται κυρίαρχοι και σκοτεινοί, γερά θεμελιωμένοι στο πατροπαράδοτο τρίπτυχο: οικογένεια - εκκλησία - εκπαίδευση. Τα στυλώματα της κοινωνικής συνοχής είναι γεμάτα μίσος, μοιάζει να μας λέει ο αυστριακός δημιουργός, καθώς μας βυθίζει σιγά-σιγά σ' έναν ασπρόμαυρο αγροτικό εφιάλτη των αρχών του 20^{ου} αιώνα. Η ταινία και πάλι αναπτύσσει τον αμετακίνητο κεντρικό θεματικό άξονα στο έργο του Χάνεκε, μια έρευνα γύρω από τη φύση του Κακού και της βίας, που αποτελεί μια από τις κορυφαίες εκδηλώσεις του. Ενώ στο προηγούμενο έργο του η βία (σωματική και ψυχολογική), ακροβατούσε σ' ένα τεντωμένο μυθοπλαστικό σκοινί, έτοιμο να σπάσει, σε μια ισορροπία καθαρού κινηματογραφικού τρόμου, εδώ το σκοινί είναι υπαρκτό: δεμένο ανάμεσα στα δύο δέντρα (ποτέ δεν μαθαίνουμε από ποιον), προκαλεί την πρώτη, από μια σειρά πτώσεων, που οδηγούν στην άβυσσο. Η πτώση του γιατρού ανοίγει την καταπακτή και το Κακό ξεχύνεται, μαυρίζοντας τις εικόνες. Το θέμα της ανθρώπινης φύσης και της σχέσης της με το Κακό, στοιχειώνει όλο το έργο του κορυφαίου ευρωπαϊού δημιουργού. Σ' όλες του τις ταινίες, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, αναρωτιέται: το Κακό γεννιέται μαζί μας, κυφορείται μέσα μας ή εμφυτεύεται από τις κοινωνικές και ιστορικές συνθήκες; «Όταν μια ιδέα μετατρέπεται σε ιδεολογία» λέει ο Χάνεκε, «οι εκπρόσωποί της θεωρούν τους εαυτούς τους κριτές των άλλων ανθρώπων και μπορούν έτσι να τους μεταχειριστούν ή ακόμα και να τους εξαφανίσουν», πράγμα που οι Ναζί κατάφεραν με απίστευτη αποτελεσματικότητα, γιατί είχαν γαλουχηθεί με τα κατάλληλα νάματα. Σ' αυτά ακριβώς τα νάματα ριζώνει το μολυσμένο απόστημα το οποίο ψηλαφεί *Η λευκή κορδέλα*. Ένα καρκίνωμα που ο Χάνεκε «χειρουργεί» (ποτέ ένας στερεοτυπικός προσδιορισμός για σκηνοθέτη δεν ήταν τόσο εύστοχος), χωρίς αναισθητικό, και αφήνοντας την πληγή ανοιχτή «αν θέλουμε να καταλάβουμε τι είδους πληγή και πόσο βαθιά είναι», όπως σημειώνει. Είναι το σώμα της ψυχής αυτό που «χειρουργεί» ο Μίκαελ Χάνεκε στην *Λευκή κορδέλα*, μια ταινία που δικαιώνει τον όρο τέχνη όταν μιλάμε για τον κινηματογράφο.

- Χρυσός Φοίνικας, Οικουμενικό Βραβείο της Επιτροπής και Βραβείο Fipresci στο Φεστιβάλ Καννών, Βραβείο καλύτερης ξένης ταινίας στις Χρυσές Σφαίρες, Βραβείο καλύτερης φωτογραφίας από την Αμερικανική Ακαδημία Κινηματογράφου στον Κρίστιαν Μπέργκερ, Βραβεία καλύτερης ταινίας, σκηνοθεσίας και σεναρίου από την Ευρωπαϊκή Ακαδημία Κινηματογράφου, Βραβεία

καλύτερης ταινίας, σκηνοθεσίας, σεναρίου, καλύτερης ανδρικής ερμηνείας στον Μπούργκχαρτ Κλάουσενερ και φωτογραφίας στον Κρίστιαν Μπέργκερ από τη Γερμανική Ακαδημία Κινηματογράφου, Βραβείο καλύτερης ξένης ταινίας από την Ομοσπονδία κριτικών κινηματογράφου της Αυστραλίας, του Σικάγο και πολλά άλλα βραβεία σε όλο τον κόσμο.

Αγάπη / Amour

Γαλλία – Γερμανία – Αυστρία, 2012

Σκηνοθεσία: Μίκαιελ Χάνεκε. **Με τους:** Jean-Louis

Trintignant, Emmanuelle Riva, Isabelle Huppert. Έγχρωμη, 127'.

Ο Ζορζ και η Αν είναι ένα εοτυχιωμένο ηλικιωμένο ζευγάρι που ζουν σε ένα διαμέρισμα στο κέντρο του Παρισιού. Η ζωή τους κυλάει όμορφα ανάμεσα σε μουσικά κονσέρτα και λογοτεχνικά βιβλία, μέχρι τη στιγμή που η Αν προσβάλλεται από εγκεφαλικό επεισόδιο. Ο Ζορζ αναλαμβάνει τη φροντίδα της, σε μία δύσβατη πορεία μέχρι τέλους.

Στην *Αγάπη*, ύστερη δημιουργία του Χάνεκε και βραβευμένη με το Χρυσό Φοίνικα στο Φεστιβάλ των Καννών, ο σκηνοθέτης καταπιάνεται για μία ακόμη φορά με το «αγαπημένο» του θέμα, αυτό της εισβολής, της παραβίασης και του εγκλωβισμού. Μόνο που σε αυτή την περίπτωση, η απειλή είναι εσωτερική· έρχεται από το ίδιο το σώμα της ηρωίδας και καταδικάζει αυτή και τον σύζυγό της σε ένα αναπόφευκτο παιχνίδι με το θάνατο. Με τα χαρακτηριστικά μακρόσυρτα και αποστασιοποιημένα πλάνα του, την παντελή έλλειψη μουσικής επένδυσης (εκτός δύο σύντομων σκηνών) και την εξαιρετική κινηματογράφιση των εσωτερικών χώρων, ο Χάνεκε καταφέρνει να οδηγήσει το θεατή βαθιά μέσα στη σπαρακτική καθημερινότητα του ζευγαριού, φτάνοντας στον πυρήνα της ύπαρξής τους, που δεν είναι άλλος από την αγάπη, η οποία βρίσκεται παντού: σε κάθε βλέμμα και άγγιγμα των δύο πρωταγωνιστών, σε καθημερινές κουβέντες, σε κάθε ιστορία που διηγείται ο Ζορζ στην Αν. Ένα αριστουργηματικό φιλμ που καταφέρνει να δημιουργήσει ένα ολοκληρωμένο συναισθηματικό σύμπαν, αποφεύγοντας τις «μεγάλες» σκηνές και τους βαρύγδουπους διαλόγους. «Δεν θυμάμαι την ταινία, αλλά το συναισθημα», λέει ο Ζορζ στην Αν, και ο Χάνεκε κλείνει το μάτι στο θεατή, φανερώνοντάς του τον σκοπό του. Με δύο εξαιρετικές ερμηνείες από την 85χρονη Εμμανουέλ Ριβά (*Χιροσίμα, αγάπη μου*)

και τον 82χρονο Ζαν Λουί Τρεντινιάν (*Τρία χρώματα: Η Κόκκινη Ταινία*), η *Αγάπη* είναι μια από τις κορυφαίες στιγμές του Μίκαελ Χάνεκε, καθώς και μία από τις σημαντικότερες ταινίες της τελευταίας δεκαετίας.

- Χρυσός Φοίνικας στο Φεστιβάλ Καννών, Όσκαρ καλύτερης ξένης ταινίας, Καλύτερη ξένη ταινία στις Χρυσές Σφαίρες, Βραβεία καλύτερης ταινίας, σκηνοθεσίας και καλύτερης γυναικείας και ανδρικής ερμηνείας στους Εμανουέλ Ριβά και Ζαν-Λουί Τρεντινιάν από την Ευρωπαϊκή Ακαδημία Κινηματογράφου, Βραβείο Γκόγια για την καλύτερη ευρωπαϊκή ταινία, Βραβεία Bafta καλύτερης ταινίας και καλύτερης γυναικείας και ανδρικής ερμηνείας στο πρωταγωνιστικό δίδυμο, Βραβεία Σεζάρ καλύτερης ταινίας, σκηνοθεσίας, σεναρίου και καλύτερης γυναικείας και ανδρικής ερμηνείας, Βραβείο David di Donatello για την καλύτερη ευρωπαϊκή ταινία και πολλά άλλα βραβεία σε όλο τον κόσμο.